

Film Conceptontwikkeling (Joost Schrickx, sept 2017)

Als je twee foto's met ongeveer dezelfde inhoud naast elkaar houdt, gaan mensen vergelijken. Wat zijn de verschillen? Wat is er gebeurd tussen het nemen van de eerste foto en het nemen van de tweede? Met andere woorden, welke ontwikkeling heeft er plaatsgevonden?

Wat heeft dit nu met film conceptontwikkeling te maken? Film bestaat uit ongeveer 25 plaatjes per seconde. Bij een film is de kijker daarom veel meer nog dan in het geval van slechts twee foto's geïnteresseerd in ontwikkeling. Hoe ontwikkelen personages en situaties zich in de tijdspanne vanaf het begin van de film tot aan het eind ervan?

Als de maker van een film niet van tevoren nadenkt over de ontwikkeling die zijn film moet gaan laten zien, gaat de kijker er zelf wel een bedenken of zoeken. En dat kan tot ongewenste conclusies leiden. Onderstaande beknopte handleiding film conceptontwikkeling is er daarom met name op gericht een maker te sturen in het uitstippelen van een ontwikkeling. En het ontwerpen van een daarmee samenhangende structuur voor zijn of haar film.

De handleiding bestaat uit 11 stappen.

1. Bepaal een basisidee / onderwerp / thema

Het bedenken en formuleren van het basisidee kan gestimuleerd worden door inspiratiebronnen als teksten, tekeningen en opdrachten. Bij voorkeur wordt hier meteen al een spanningsveld, een ontwikkeling, een contrast of een avontuur voelbaar. Soms levert een uitgeschreven basisidee of onderwerp, meteen ook een geschikte (werk)titel op.

Voorbeelden: Water en vuur, Het gesloten kantoor, Zandhonger, Het huwelijksaanzoek.

2. Bepaal de ontwikkeling die de film gaat laten zien

Dit kan een karakterontwikkeling zijn maar ook een ontwikkeling van situatie A naar situatie B. Of een ontwikkeling van opinie A naar opinie B. Of van moment A naar moment B.

Voorbeelden: Van vuil strand naar schoon strand, Van gefrustreerde werknemer naar blij werknemer, Van honger naar voldoende eten, Van single naar gebonden.

3. Onderscheid informatielijn en interesseliijn

De informatielijn is dat wat je inhoudelijk wilt vertellen; de informatie die je aan de kijker wilt communiceren. Het ontwikkelen van deze informatielijn is vooral een

kwestie van veel weten of researchen. En het ordenen van de relevante kennis.

De interesselij is dan de – bij voorkeur interessante en spannende – kapstok waaraan je de informatielij wil ophangen. Het aantrekkelijke vehikel waarmee je de te presenteren kennis wil vervoeren. Het ontwikkelen van een sterke en werkende interesselij, vereist kunde en filmisch inzicht. Stap 4 t/m 8 van deze handleiding film conceptontwikkeling zijn met name gericht op het uitwerken van deze interesselij.

4. Creëer, bedenk of kies een hoofdpersoon (held) die de ontwikkeling gaat ondergaan, meemaken of waarnemen.

Een hoofdpersoon of held heeft kenmerken als sekse, leeftijd, attributen, karaktereigenschappen en een (liefst dramatische) doelstelling.

Bijvoorbeeld

- Een 40-jarige onderzoekende man met een aansteker die water en vuur wil verbinden.
- Een 35-jarige plichtsgetrouwe ambtenaar met een jeep die het strand wil schoonhouden
- Een 35-jarige plichtsgetrouwe ambtenaar met een smartphone die wil werken.
- Een 30-jarige hongerige dame aan een gedekt terrastafeltje die wil eten,
- En verliefd jong stel met whatsapp en een fiets die willen trouwen.

5. Bepaal het begin van het begin.

Vorbereiding.

Hier leren we de hoofdpersoon kennen. Bij voorkeur zo veel mogelijk visueel, dus met zo weinig mogelijk dialoog of andere tekst.

Gebruik een attribuut van de hoofdpersoon (bijvoorbeeld een smartphone of fiets) om een bepaalde karaktereigenschap (bijvoorbeeld ambitie of passie) te laten zien.

6. Bepaal het middenstuk van de film

Op weg.

De hoofdpersoon gaat hierbij voor zijn doelstelling maar komt een of meer obstakels tegen waarop hij of zij – op eigen wijze – reageert. Beschrijf de obstakels en de respectievelijke reacties van de hoofdpersoon.

7. Bepaal de 'crisis'

Point of no return.

Gaat het de hoofdpersoon lukken zijn doelstelling te verwezenlijken of gaat hij of zij falen...?

Beschrijf de – moeilijke – situatie waarin de hoofdpersoon na verloop van tijd terecht komt.

8. Bepaal de afloop

Afwikkeling.

Liefst op onverwachte en verrassende wijze verwezenlijkt de hoofdpersoon uiteindelijk alsnog zijn of haar doelstelling.

9. Scènes en shots

Verdeel het verhaal in scènes (verhaaleenheid) en shots (camerastandpunt).

Richtlijn 1: 2 scènes voor het begin, 4 scènes voor het middenstuk, 1 scene voor de afloop.

Richtlijn 2: Een scene bestaat uit 1 tot 5 shots.

10. Paralellie

Bedenk voor het begin en eind van de film twee scènes of shots die sterk op elkaar lijken waarmee de ontwikkeling in de film getoond kan worden.

Bijvoorbeeld:

- Twee eenzame mensen in begin, dezelfde twee mensen aan het eind gelukkig samen.
- Een vuil strand vs. een schoon strand.
- Gefrustreerde werknemer vs. blij werknemer
- Etc.

11. Filmen

Begin met de découpage van je concept.